
Γράμματα στον Κάστορα

Στις εκδόσεις «Γλάρος» πρόκειται να κυκλοφορήσει η ελληνική μετάφραση του τελευταίου βιβλίου της Σιμόν ντε Μπωβουάρ «Γράμματα στον Κάστορα», που περιέχει την αλληλογραφία της με τον Ζαν-Πωλ Σαρτρ. Η Καρίνα Λάμψα, που έκανε την μετάφραση του βιβλίου, μας γράφει τις εντυπώσεις της.

Σιμόν ντε Μπωβουάρ και Ζαν-Πωλ Σαρτρ

Ζαν-Πωλ Σαρτρ και Σιμόν ντε Μπωβουάρ.

Δυο ιερά τέρατα, ένα ζευγάρι μυθικό που κατορθώνει να βαδίζει χέρι-χέρι, έξω απ' τις συμβατικότητες του γάμου, μισό αιώνα πλούσιας και δημιουργικής ζωής.

Μια σχέση στενά συντροφική, μια σχέση σχεδόν μαγική, που δεν καταπιέζει τις προσωπικότητες των δυο παρτεναίρ, αλλά αντίθετα τις βοηθάει ν' ανθίσουν.

Κάποτε, όμως, ο Σαρτρ πεθαίνει... Και τόσα χρόνια μετά, εκεί που εμείς αγωνιζόμαστε ακόμα να τους μοιάσουμε, έρχεται η ίδια η Σιμόν και... τινάζει τον μύθο στον αέρα!

Μέσα απ' την «Τελετή του Αποχαιρετισμού», μέσα απ' τα «Γράμματα στον Κάστορα», ανακαλύπτουμε πως πιο συναρπαστική κι απ' την προσφορά του καθένα, στάθηκε η ικανότητά τους να ζήσουν μαζί.

Και για να είμαστε πιο σαφείς: μιλάμε για τη θαυμαστή ικανότητα –κι ανεκτικότητα– της Σιμόν.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως αγαπούσαν κι εκτιμούσαν ο ένας τον άλλον. Δεν μπορούμε ν' αμφισβητήσουμε πως η πνευματική επικοινωνία τους ήταν τέλεια. Αλλά, να...

Ο Σαρτρ είχε αδυναμία στις γυναίκες. Του άρεσε η γυναικεία συντροφιά. Ήθελε να περιστοιχίζεται από πολλές γυναίκες. Και τρελλαινόταν για φλερτ...

Αλλά δεν ήταν τόσο οι περιπέτειες που τον τραβούσαν. Δεν ήταν απ' αυτούς που αναζητούν συνέχεια τη γοητεία του καινούριου. Αντίθετα, δημιουργούσε δεσμούς.

Ήδη, στην «Καλεσμένη», η Σιμόν ντε Μπωβουάρ περιέγραφε τα οδυνηρά συναισθήματα που γεννάει η παρουσία του «τρίτου προσώπου» στη ζωή ενός ζευγαριού.

Όμως, στο δικό τους ζευγάρι, δεν υπήρξε ένα μονάχα τέτοιο «πρόσωπο». Υπήρξαν πολλές γυναίκες που οι παράλληλοι δεσμοί τους με τον Σαρτρ κράτησαν χρόνια ολόκληρα.

Οι δεσμοί τους με τον Σαρτρ –κι η Σιμόν. Γιατί, οι περισσότερες ήταν ή έγιναν αργότερα φίλες της. Μερι-

κες, μάλιστα, τις είχε κατά διαστήματα «υπό την προστασία» της.

Μέσα απ' τα «Γράμματα στον Κάστορα και μερικές άλλες», μαθαίνουμε πολλά, όχι μόνο για τις παράλληλες και πολύχρονες σχέσεις του Σαρτρ, αλλά και για τα συναισθήματά του απέναντι στη Σιμόν.

Τη Σιμόν, που της μιλάει πάντα ευγενικά στον πληθυντικό, που την αποκαλεί «μικρό καλό πλάσμα», που την ρωτάει για το «μυθιστορηματάκι» της, που φιλάει τα «αδύνατα μαγουλάκια» της...

Τη Σιμόν, με την οποία μοιράζεται όλες τις πνευματικές ανησυχίες του, αλλά και τις οικονομικές δυσκολίες του και τα πεζά μικροπροβλήματα της καθημερινής ζωής.

Να τι λέει, για παράδειγμα, το πρώτο γράμμα στη Σιμόν (1926) που δημοσιεύεται στο βιβλίο:

Μικρέ χαριτωμένη Κάστορα,

Θα είστε πολύ καλή αν δώσετε το πρωί τα εσώρουχά μου (στο τελευταίο συρτάρι της ντουλάπας) στο πλυντήριο. Αφήνω το κλειδί πάνω στην πόρτα.

Σας αγαπώ τρυφερά, αγάπη μου. Είσαστε πολύ χαριτωμένη, χτες, καθώς λέγατε: «Α, με είδατε, με είδατε!». Μόνο που το σκέφτομαι, νιώθω την καρδιά μου να λύωνει από τρυφερότητα. Γεια σας, μικρό Καλό».

Τελείως διαφορετικό είναι το ύφος του απέναντι στη Σιμόν Ζολιβέ, που αναφέρεται στη συνέχεια σαν «Τουλούζ» και που στην περίπτωση της ο πληθυντικός μετατρέπεται γρήγορα σε ενικό:

«Για να συνεννούμαστε. Θέλετε να με βλέπετε, ναι ή όχι; Δεν δέχομαι με κανένα τρόπο να με αντιμετώπιζετε σαν ένα Κύριο, στον οποίον γράφουμε ένα γράμμα μια φορά στις δεκαπέντε, σε καθορισμένη ώρα, για να τον διατηρούμε στον κατάλογο των θαυμαστών μας, και ο οποίος κάνουμε την ελεημοσύνη να τον δούμε τρεις φορές το χρόνο».

Και πιο κάτω: «Ποιος σας έκανε αυτό που είστε; Ποιος προσπαθεί να σας γλυτώσει απ' το ν' αρχίσετε να μοιάζετε με αστή, με «εστέτ» ή με πόρνη; Ποιος ασχολείται με το μυαλό σας; Μονάχα εγώ».

Τα γράμματά του στην «Τουλούζ» είναι γεμάτα συμβουλές, κηρύγματα και... ξεσπάσματα, όταν εκείνη του αντιστέκεται.

Αυτή η πλευρά του «Πυγμαλίων» που έχει ο Σαρτρ και δεν μπορεί να αναπτύξει με τη Σιμόν, θα φτάσει στην κορύφωσή της με την Τάνια.

Μια αρκετά απλοϊκή και μαζί προβληματική κοπέλα, που θα κατορθώσει με χίλια ζόρια να την κάνει ηθοποιό, όταν τα έργα του ανεβούν στη σκηνή.

Στη ν Τάνια θα κάνει, μάλιστα, σε κάποια στιγμή, πρόταση γάμου γιατί «τον έχει ανάγκη» και θα το εξομολογηθεί στη Σιμόν, παρακαλώντας την «να μη θυμώσει».

Γιατί, η Σιμόν γνωρίζει με κάθε λεπτομέρεια όλες του τις σχέσεις και μάλιστα τον καθοδηγεί, τον συμβουλεύει και τον βγάζει απ' τις δύσκολες καταστάσεις.

Τον διευκολύνει στις συναντήσεις του, καλύπτει τα ψέμματά του και παίρνει μέρος στις αισθηματικές...

σκευωρίες που εκείνος τρελλαίνεται να καταστρώνει.

Κι η Σιμόν; Κάνει κι αυτή «τη ζωή της»; Τη διηγείται, με τη σειρά της, στο Σαρτρ;

Δεν έχουμε βέβαια τα δικά της γράμματα. Ωστόσο, κανένα τέτοιο στοιχείο δεν υπάρχει. Καμιά πληροφορία για την αισθηματική ζωή της Μπωβουάρ έξω απ' τον Σαρτρ.

Και πουθενά δεν γράφει η Σιμόν τα πραγματικά αισθήματα της για το σαδομαζοχιστικό παιχνιδάκι, που παρακολουθούμε διαβάζοντας τους δυο χοντρούς τόμους.

Ο Σαρτρ ήταν, λοιπόν, σαν τον αιώνιο έφηβο που χρειάζεται μητέρα. Σαν τον ασχημούλη διανοούμενο που έχει ανάγκη σεξουαλικής επιβίωσης. Σαν τον άντρα που όταν σέβεται πολύ τη γυναίκα του ζητάει και μια ερωμένη που να σέβεται λιγότερο...

Σιμόν, γιατί μας «γκρέμισες» τον μύθο;

Καρίνα Λάμψα